

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΣΔΔ-ΕΣΤΑ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ο διαγωνισμός της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης προϋποθέτει, ως γνωστόν, συνδυασμό συνδυαστικής γνώσης της εξεταστέας ύλης και θεμάτων πολιτικής και οικονομικής επικαιρότητας. Τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια «ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ» ξεκινούν άμεσα την προετοιμασία των υποψηφίων σε ολιγομελείς ομίλους για το διαγωνισμό αυτό και παραθέτουν χρήσιμα θέματα ανάπτυξης, τα οποία αντλούνται από την τράπεζα των δεκάδων προσομοιωτικών εφαρμογών που επιμελούνται οι εξειδικευμένοι συνεργάτες μας.

Σύνταξη: Γεώργιος Κ. Πατρίκιος Δικηγόρος, LL.M., Υπ. Δ.Ν.

ΘΕΜΑ: Η ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε

Η έννομη προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανατίθεται στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) και στο Πρωτοδικείο (ΠΕΚ). Τα δικαστήρια αυτά είναι αρμόδια για την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, τον έλεγχο της τήρησης του πρωτογενούς και δευτερογενούς κοινοτικού δικαίου καθώς και τον έλεγχο του κύρους του. Η Συνταγματική Συνθήκη της Ρώμης επέκτεινε τις αρμοδιότητές του και στον Χώρο της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΔΕΥ). Ο έλεγχος της νομιμότητας του Δικαστηρίου στο πεδίο μέλλεται να εγγυάται την συμφωνία των πολιτικών της Ένωσης με τον Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

A) Η προσφυγή της Επιτροπής κατά κράτους-μέλους

Οι προϋποθέσεις: Την προσφυγή αυτή νομιμοποιείται ενεργητικά να την ασκήσει μόνον η Επιτροπή. Απευθύνεται κατά κράτους-μέλους της Κοινότητας γενικά και όχι κατά κάποιου ή κάποιων οργάνων του. Το ζήτημα της έναρξης της εν λόγω προσφυγής ανήκει αποκλειστικά στην διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής η οποία και είναι ανέλεγκτη δικαστικά.

Η προδικασία: Η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να καλέσει το κράτος μέλος κατά του οποίου προετοιμάζεται να προσφύγει ενώπιον του ΔΕΚ να υποβάλει τις παρατηρήσεις του μέσα σε ορισμένη προθεσμία. Αν παρά τις παρατηρήσεις του η Επιτροπή επιμένει ότι συντρέχει από πλευράς του παραβίαση κοινοτικού δικαίου καλεί με αιτιολογημένη γνώμη της το κράτος-μέλος να συμμορφωθεί. Αν αυτό δεν συμβεί τότε η Επιτροπή μπορεί να στραφεί κατά του κράτους μέλους με προσφυγή ενώπιον του ΔΕΚ για την άσκηση της οποίας δεν τάσσεται ειδική προθεσμία.

Διαδικασία και απόφαση: ΔΕΚ ελέγχει αν έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις και η νόμιμη προδικασία και αν διαπιστώσει παράβαση κοινοτικού δικαίου από το κράτος-μέλος η οποία να επιβεβαιώνει τις αιτιάσεις της Επιτροπής εκδίδει απόφαση σύμφωνη με αυτές. Η απόφαση είναι αναγνωριστική διαπιστώνει δηλαδή την παράβαση χωρίς να ακυρώνει ή να άρει με οποιονδήποτε τρόπο την παράνομη εθνική πράξη ή συμπεριφορά.

Η διαδικασία επιβολής κυρώσεων: Η συμμόρφωση του κράτους-μέλους προς την απόφαση του ΔΕΚ επιτυγχάνεται με τη διαδικασία επιβολής χρηματικών κυρώσεων προς το απείθαρχο κράτος-μέλος (άρθρο 288 Π ΣΕΚ). Αν η Επιτροπή θεωρήσει ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση του ΔΕΚ το καλεί να συμμορφωθεί μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία. Αν το κράτος αδρανήσει η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να προσφύγει και πάλι στο ΔΕΚ προσδιορίζοντας το ύψος της χρηματικής ποινής που θα πρέπει να του επιβληθεί ως χρηματική κύρωση. Το ποσόν που θα καταβληθεί από το κράτος- μέλος στην περίπτωση αυτή κατατίθεται στο λογαριασμό «ίδιων πόρων» της Κοινότητας.

B) Προσφυγή κράτους μέλους κατά κράτους μέλους

Η προσφυγή κράτους-μέλους κατά-κράτους μέλους μοιάζει με την προσφυγή της Επιτροπής και έχει ως αντικείμενό της και αυτή τον έλεγχο της συμμόρφωσης των κρατών μελών προς το κοινοτικό δίκαιο.

Η διαδικασία: Αν ένα κράτος-μέλος έχει βάσιμους λόγους να υποστηρίξει ότι κάποιο άλλο κράτος-μέλος παραβιάζει το κοινοτικό δίκαιο απευθύνεται καταρχήν με αίτησή στην Επιτροπή. Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται ώστε να αποφεύγονται κατά το δυνατό οι δικαστικές διαμάχες μεταξύ των κρατών-μελών. Η Επιτροπή στην περίπτωση αυτή είναι υποχρεωμένη να καλέσει και τις δυο πλευρές να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους και κατόπιν καταθέτει αιτιολογημένη γνώμη. Αν η Επιτροπή αδρανήσει το κράτος-μέλος έχει δικαίωμα μετά την παρέλευση ενός τριμήνου από την υποβολή της αίτησής του να προσφύγει ενώπιον του ΔΕΚ.

Διαδικασία και απόφαση: Το ΔΕΚ όπως και στην περίπτωση της προσφυγής Επιτροπής κατά κράτους-μέλους ελέγχει την τήρηση της προδικασίας και στη συνέχεια την αντίθεση της συμπεριφοράς του κράτους μέλους προς το κοινοτικό δίκαιο. Η απόφασή του είναι και στην περίπτωση αυτή αναγνωριστική ενώ υπάρχει η δυνατότητα επιβολής χρηματικών κυρώσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 288 II ΣΕΚ.

Γ) Προσφυγή ακύρωσης πράξης ή παράλειψης

Πρόκειται για ένδικο βοήθημα που οδηγεί στον έλεγχο της νομιμότητας πράξεων ή παραλείψεων των κοινοτικών οργάνων σε σχέση κυρίως με το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο.

Παραδεκτό της προσφυγής: Η προσφυγή ακύρωσης απευθύνεται κατά πράξης ή παράλειψης κοινοτικού οργάνου η οποία παράγει έννομα και δεσμευτικά αποτελέσματα. Αποκλείεται δηλαδή η προσφυγή κατά μη δεσμευτικών πράξεων πχ. σύστασης ή γνώμης. Η προσφυγή ακύρωσης πράξης ασκείται εντός δυο μηνών από τη δημοσίευση ή κοινοποίηση της πράξης. Σε περίπτωση παράλειψης είτε έκδοσης πράξης, είτε οφειλόμενης ενέργειας, το κοινοτικό όργανο καλείται καταρχήν από τον ενδιαφερόμενο να εκδώσει την πράξη ή να ενεργήσει. Αν επιμένει να αδρανήσει για διάστημα δυο μηνών, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να ασκήσει την προσφυγής ακύρωσης κατά της παράλειψής του εντός νέας δίμηνης προθεσμίας.

Ενεργητική νομιμοποίηση: Νομιμοποιούνται να ασκήσουν προσφυγή ακύρωσης πράξεων ή παραλείψεων των κοινοτικών οργάνων, το Συμβούλιο, η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθώς και φυσικά και νομικά πρόσωπα που βλάπτονται από την πράξη. Ενώ για τα κοινοτικά όργανα και τα κράτη-μέλη αρμόδιο είναι το ΔΕΚ για τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα η αρμοδιότητα εκδίκασης της προσφυγής ανήκει στο ΠΕΚ. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα θα πρέπει επιπλέον να αποδείξουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη τα θίγει με τρόπο άμεσο και ατομικό.

Παθητική νομιμοποίηση: Η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί κατά του Συμβουλίου, της Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για πράξεις που εξέδωσαν αυτοτελώς ή από κοινού.

Βάσιμο της προσφυγής: Αφορά τους λόγους παρανομίας της πράξης ή παράλειψης ενός κοινοτικού οργάνου οι οποίοι μπορεί να αφορούν την αναρμοδιότητά του, την παραβίαση ενός τύπου ουσιώδους για την έκδοση της πράξης, την παράλειψή τους να προβούν στην έκδοση μιας πράξης την οποία υποχρεούνταν να εκδώσουν ή να προβούν σε μια ενέργεια στην οποία όφειλαν να προβούν ή την αντίθεση μιας πράξης του δευτερογενούς δικαίου προς το πρωτογενές δίκαιο.

Συνέπειες της απόφασης: Αν συντρέχουν όλες οι παραπάνω προϋποθέσεις το ΔΕΚ στην περίπτωση που η προσφυγή ασκείται από κοινοτικό όργανο ή το ΠΕΚ αν η προσφυγή ασκήθηκε από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ακυρώνει την παράνομη πράξη ή παράλειψη και υποχρεώνει τα κοινοτικά όργανα να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενο της απόφασής του.

Δ) Η προσφυγή αποζημίωσης κατά της Κοινότητας

Η προσφυγή αποζημίωσης κατά της Κοινότητας εντάσσεται στην γενικότερη αρχή της ευθύνης που είναι γνωστή στις εθνικές έννομες τάξεις ως ευθύνη του κράτους από πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (αστική ευθύνη του δημοσίου). Η προσφυγή αποζημίωσης ασκείται από ιδιώτες φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώπιον του ΠΕΚ .

Ενεργητική νομιμοποίηση: Ασκείται ενώπιον του ΔΕΚ από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υπέστησαν ζημία από πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οργάνων ή υπαλλήλων της Ένωσης. Στην άσκηση της προσφυγής αυτής δεν νομιμοποιούνται τα κράτη-μέλη.

Παθητική νομιμοποίηση: Παθητικά νομιμοποιείται η Κοινότητα ή το όργανο στο οποίο καταλογίζεται η παρανομία.

Συνέπειες της απόφασης: Αν αποδειχθεί η ζημία, η Κοινότητα και όχι το αρμόδιο όργανο στο οποίο καταλογίζεται η παράνομη συμπεριφορά υποχρεούται να αποκαταστήσει τον ιδιώτη φυσικό ή νομικό πρόσωπο.